

Znani i zasługi

Gmina Lipie to miejsce, z którym ściśle związało swoje życie wielu wartościowych ludzi. Wykazali oni swoje ogromne przywiązanie, troskę i umiłowanie naszego regionu. Szlachetna postawa i podejmowane przez nich działania spowodowały, że po dzień dzisiejszy społeczność gminy wspomina ich i otacza szacunkiem.

Michalina Szczęsna

Michalina Szczęsna z domu Sarad, urodziła się 30 lipca 1894 roku w małej miejscowości Zalasowa, w powiecie tarnowskim. Ukończyła szkołę elementarną w Zalasowej, potem Seminarium Nauczycielskie w Tarnowie i Szkołę Handlową w Krakowie. W latach międzywojennych (przed zamieszkaniem w Natolinie), pracowała jako nauczycielka w Sławkowie i Kromoławie koło Zawiercia. Zawsze żyła, uczyła i wychowywała na pograniczu narodów, kultur i mentalności. Przed wybuchem wojny, w roku 1938, Michalina związała się z organizacją o nazwie Obrona Przeciw Lotniczo-Gazowa (OPLG). W tym też okresie przyjechała do Natolina, gdzie do 1940r. była kierowniczką miejscowej szkoły (w dawnym dworku myśliwskim). W grudniu, 1939 roku, w szkole natolińskiej uczyło się 58 dzieci. W czasie okupacji prowadziła tajne nauczanie. W styczniu 1940r. została wysiedlona z zajmowanego w tzw. „starej szkole” mieszkania służbowego. Nauczycielką pozostała do kwietnia 1940r. W czasie okupacji ludność polska została zmuszona do opuszczenia wsi. Po wysiedleniu z Natolina wraz z mężem ukrywała się w Dankowie, gdzie również prowadziła tajne nauczanie dzieci polskich. Niemcy mieli nakaz aresztowania jej i natychmiastowego rozstrzelania. Z Dankowa przeniosła się do Krzepic, Częstochowy a później do Wrocławia. We Wrocławiu pracowała jako sprzątaczką. Kiedy zaczęło się oblężenie miasta została zwolniona z pracy i przymusowo przeniesiona do obozu dla Polaków. W maju 1945r. wycieńczona ciężką pracą, schorowana opuściła Wrocław i przyjechała do Krakowa, a następnie wróciła do Natolina. Po powrocie zakupiła opuszczony dom poniemiecki tzw. kościółek ewangelicki, w którym otworzyła szkołę. W późniejszym czasie przystąpiła do budowy nowej, większej szkoły (obecna szkoła podstawowa). W 1964r. przeszła na emeryturę, ale nadal pracowała w bibliotece szkolnej. Zmarła w starej natolińskiej szkole 25 maja 1980r. Spoczęła na cmentarzu Rakowickim w Krakowie obok męża. W 1995r. przed szkołą odsłonięto pomnik upamiętniający jej działalność w Natolinie

Źródło: Z. Jakubowski "Portret z pejzażem w tle" (1995r.)

Józef Szczęsny

Józef Szczęsny, urodził się w 1885 roku, w miejscowości Rybitwy w ówczesnej guberni warszawskiej. Studia odbył w warszawskiej Szkole Rysunkowej, pod kierunkiem takich polskich artystów jak Ksawery Dunikowski i Eligiusz Niewiadomski. W latach 1908 - 1913 studiował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych pod kierunkiem J. Mehoffera. W tym czasie zdobywał liczne nagrody i wyróżnienia, brał udział w polskich i międzynarodowych wystawach i konkursach. Malował pejzaże, portrety, akty. Podczas I wojny światowej wyjechał do Zakopanego, gdzie pracował w tartaku hrabiego Zamojskiego. Po wojnie wrócił do Krakowa. W 1921r. ożenił się z Michaliną Sarad i zamieszkał na ul. Floriańskiej 19, gdzie otworzył swoją pracownię. W sierpniu 1939r. przyjechał do Natolina, do żony, która otrzymała tu posadę nauczycielki. Wybuch wojny pokrzyżował plany wyjazdu z powrotem do Krakowa. W kwietniu 1940r. opuścił Natolin i ukrywał się w Dankowie. Rok później został wywieziony do Wrocławia, gdzie pracował w prywatnym zakładzie malarskim. Podczas oblężenia miasta został zwolniony z pracy i przymusowo przeniesiony do obozu pracy. W obozie, po wielokrotnych pobiciach stracił częściowo słuch. W maju 1945r. razem z żoną opuścił Wrocław i wrócił do Krakowa, gdzie zastał zniszczoną i okradzioną pracownię. Zdecydował wrócić do Natolina. Zaczął malować polichromie kościelne, wiejskie pejzaże, zabytki okolicznej architektury, portrety, dekoracje do przedstawień szkolnych dla żony. Otrzymał również propozycje objęcia stanowiska na ASP w Krakowie, ale problemy zdrowotne uniemożliwiły mu to. Zmarł 20 października 1968r. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Źródło: E. Gralińska "Józef Szczęsny"(1997r.)

Ksiądz Czesław Chwał

PIERWSZY HONOROWY OBYWATEL GMINY LIPIE

Tytuł „Honorowy Obywatel Gminy Lipie” jest wyrazem najwyższego wyróżnienia i uznania. Nadawany jest przez Radę Gminy Lipie osobom fizycznym za szczególne zasługi poczynione dla dobra gminy i lokalnej społeczności.

Podczas uroczystej sesji, zwołanej na niedzielę, 25 września 2011r., Rada Gminy nadała zaszczytny tytuł śp. ks. Kanonikowi Czesławowi Chwałowi, wieloletniemu proboszczowi parafii Danków.

Ksiądz Czesław Chwał swoją posługę duszpasterską w parafii Danków sprawował w latach 1973 – 2005. Jak czytamy we wniosku złożonym na ręce Wójta Gminy Lipie, skierowanym do Kapituły, był to kapłan ze wszech miar niezwykle w swoich dokonaniach. Jego staraniem wybudowano trzy kaplice w miejscowościach: Natolin, Albertów i Rębelice Szlacheckie. Wybudowano również kaplicę na cmentarzu w Dankowie, nową plebanię, dom parafialny, dużą dzwonnice oraz parking przykościelny. Zmodernizowano cmentarz i doprowadzono do niego wodociąg. Z wielu działań podejmowanych przez księdza proboszcza na uwagę zasługuje również odnowienie kościoła parafialnego, w którym założono witraże, wykonano złocenie ołtarza, a na ścianach wykonano polichromię przedstawiającą sceny biblijne. Dziełem księdza Chwała jest utworzenie Sanktuarium Matki Bożej Dankowskiej oraz doprowadzenie w 2002 roku do koronacji obrazu Matki Bożej, który od wieków otaczany był czcią przez wiernych. Koronacja przyczyniła się do wzrostu kultu maryjnego, ale również promocji Ziemi Lipiskiej. Dumę parafii i całej gminy stanowi, malowniczo zlokalizowana na wałach wokół Dankowskiej Świątyni, piękna droga krzyżowa. Każdego roku odwiedzają ją liczni pielgrzymi, a także polscy i zagraniczni turyści.

Z wypowiedzi osób, które znały księdza Czesława Chwała, wyłania się obraz wielkiego budowniczego oraz człowieka niezwykle szlachetnego, wyrozumiałego i życzliwego ludziom. Człowieka, który interesował się życiem mieszkańców gminy, zawsze spieszył z duchową i materialną pomocą potrzebującym. Nigdy nie pytał, co ludzie zrobią dla niego. Zawsze stawiał sobie pytanie: „Co ja mogę zrobić dla innych?”

Po sesji Rady Gminy, która odbyła się z udziałem zaproszonych gości, w tym rodziny ks. Czesława Chwała, w Sanktuarium Matki Bożej Dankowskiej, odbyła się koncelebrowana msza święta, której przewodniczył ks. prof. Jan Związek. Po mszy św. wszyscy udali się na cmentarz parafialny, gdzie przy grobie ks. Chwała wspólnie odmówiono modlitwę, złożono wieńce i zapalono znicze, czcąc tym samym jego pamięć. O dniu, w którym nadano tytuł Honorowego Obywatela Gminy Lipie śp. ks. Kanonikowi Czesławowi Chwałowi, przypominać będzie pamiątkowa tablica umieszczona na pomniku.

Dzięki wielkiemu zaangażowaniu gospodarzy: Rady Gminy Lipie, Wójta Gminy Lipie – Bożeny Wieloch, oraz proboszcza parafii Danków - ks. Kanonika Henryka Duszy, uroczystość miała niezwykle doniosły charakter, poruszyła wiele serc i pobudziła wiele wspomnień.

Najlepszym podsumowaniem tego wyjątkowego dnia niech będą słowa wieloletniego przyjaciela zmarłego proboszcza parafii Danków, ks. prałata Mariana Gąsiorowskiego, z którymi zwrócił się do Radnych i Mieszkańców: „ Podejmując uchwałę o nadaniu tytułu Honorowego Obywatela Gminy Lipie śp. ks. Czesławowi Chwałowi, okazaliście największą łaskę – łaskę wdzięczności”.

[Zapraszamy do obejrzenia prezentacji poświęconej śp. ks. Kanonikowi Czesławowi Chwałowi](#)

Helena Chłopek

Helena Chłopek z domu Światałówna urodziła się 4 kwietnia 1917 roku w **Rozalinie**. Rodzice Józef i Józefa mieli gospodarstwo rolne, z którego musieli wyżywić dwanaścioro dzieci. W domu było im bardzo ciężko, więc po ukończeniu szkoły podstawowej rodzice Heleny nie mieli pieniędzy na dalsze jej kształcenie. Helena zamiast iść do szkoły średniej, pojechała do Częstochowy po to, by pracować. Obiecano jej wtedy stypendium na naukę, ale niestety wojna pokrzyżowała te plany.

Zadebiutowała w roku 1936. Pierwsze próby poetyckie naszej lokalnej poetki zostały opublikowane w czasopiśmie *Niedziela*. Duży zbiór rękopisów utraciła w pożarze po wybuchu II wojny światowej.

W lipcu 1940 roku rodzina Światałów została wysiedlona z rodzinnego domu w Rozalinie. Helena zamieszkała wtedy w Chrzanowie i zaczęła pracować w chrzanowskim szpitalu jako salowa. Tam właśnie poznała kierownicę szpitalnego - Leona Chłopka, za którego rok później wyszła za mąż. Mieli ośmioro dzieci - sześciu synów: Jerzego, Aleksandra, Tadeusza, Stanisława, Józefa i Mariana oraz dwie córki: Annę i Kazimierę. Był powojenny przerwał na długie lata jej aktywność pisarską. Dopiero na początku lat siedemdziesiątych powróciła do pisarstwa wiążąc się z Żywiecką Grupą Literacką *Gronie*, dzięki czemu nastąpił jej drugi debiut.

Została członkiem Stowarzyszenia Twórców Ludowych oraz współzałożycielką Grupy Twórczej *Cumulus*

Opublikowała pięć tomików poetyckich: *Z rozalińskich łąków* (1981), *Powroty* (1984), *Okruchy* (1989), *Za miastem* (1996), *Pójdę Tam* (2005).

Helena Chłopek napisała ponad trzysta wierszy. Jej wiersze, opowiadania i małe formy publicystyczne publikowano w wielu czasopismach, m.in.: *Zielonym Sztandarze*, *Zai przeciw*, *Nowej wsi*, *Tygodniku Powszechnym*, *Gościu Niedzielnym*, *Karcie Groni*, *Niedzieli* oraz *Dzienniku Ludowym*, a także w wielu antologiach i innych edycjach zbiorowych.

Była laureatką licznych konkursów literackich, w tym: I nagroda w konkursie *Dzieci Zamojszczyzny* (Lublin 1980); wyróżnienia w konkursach: *O różę św. Teresy* (Lublin 1999), w Konkursie Poetyckim im. Leopolda Staffa (Starachowice 2000), w Konkursie Poetyckim im. Jana Pocka (Lublin 1999). Siedmiokrotnie zdobywała wyróżnienia w konkursie *O Herb Grodu - Miasta Chrzanowa*. Zajął także I miejsce w *Turnieju Jednego Wiersza* (Chrzanów 2000). Za całokształt twórczości otrzymała wiele dyplomów, listów gratulacyjnych oraz nagród, w tym nagrodę Burmistrza Miasta Chrzanowa w 1999 r. oraz w 2001 r. nagrodę im. Oskara Kolberga przyznaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego za zasługi dla kultury ludowej. W 1994 roku Ministerstwo Kultury i Sztuki w Warszawie przyznało jej tytuł *Zasłużony Działacz Kultury*

Twórczość poetki cechowała się prostotą i starannością. Mówiła - *Poezja to nie hobby, to konieczność. Jak przeleję na papier to, co noszę w sobie, zawsze czuję ulgę. Tworzenie wierszy jest ciągłym wspinaniem się po coś nieosiągalnego. Towarzyszy temu nieustanna tęsknota.*

Poetka starała się pisać o prawdach ważnych dla każdego człowieka. Była zafascynowana folklorem, przyrodą, bytowaniem na wsi. Napisała wiele utworów o charakterze religijnym, miłosnym, pisała także o przyrodzie i życiu codziennym. Jej atutem była przede wszystkim prostota, bezpośredniość i szczerłość wypowiedzi.

Helena Chłopek była osobą skromną, uczciwą i życzliwą. Zmarła w Chrzanowie 18 listopada 2007 r.

Ziemia Lipska w twórczości Heleny Chłopek – Gminny Konkurs Recytatorski

Ks. Bonawentura Metler

Bonawentura Metler urodził się 7 lipca 1866 w Ciążeniu. Syn Bernarda i Marii z Winnickich. W 1883 roku ukończył Męskie Gimnazjum Klasyczne w Kaliszu. Wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku, a w kolejnych latach studiował najpierw w Petersburgu, następnie w Europie Zachodniej – w Rzymie, Monako, Paryżu, Londynie, Innsbrucku, Oksfordzie. Poza teologią studiował także nauki przyrodnicze. Biegłe posługiwał się językiem francuskim, angielskim i niemieckim, znał także rosyjski, włoski oraz łacinę i grekę.

W 1904 roku rozpoczął studia w zakresie astronomii na Wydziale Matematycznym na Sorbonie, m.in. pod kierunkiem Camilla Flammariona. W 1902 roku brał udział w wyprawie naukowej na Ocean Indyjski, przeprowadzając badania nad stanem fauny w tym oceanie.

Owocem tych prac było dzieło

Les

Algues Marines – l'Ocean Indien 1902

, wydane w Australii. Po powrocie do Polski w 1908 roku zabiegał w urzędzie miejskim w Częstochowie o zorganizowanie obserwatorium astronomicznego, w którym zostałby zainstalowany jego teleskop. W dniach od 7 do 10 kwietnia 1919 brał udział w Zjeździe dla Organizacji Nauki w Polsce, który odbył się w Warszawie. Sądził, iż było to ukoronowanie jego działalności naukowej.

25 lutego 1923 roku założył Komitet Organizacyjny Polskiego Popularnego Towarzystwa Astronomicznego w Częstochowie. W 1928 roku doprowadził do otwarcia obserwatorium astronomicznego w parku jasnogórskim.

18 listopada 1888 roku w Gorycji we Włoszech otrzymał święcenia kapłańskie. Gdy powrócił do Polski 17 kwietnia 1908 roku biskup Stanisław Zdzitowiecki, mianował go nauczycielem religii w szkołach ludowych w Częstochowie. Zamieszkał w domu sióstr szarytek przy ulicy Wieluńskiej, gdzie miał małe obserwatorium astronomiczne. Po kilku latach został prefektem w szkołach średnich. W uznaniu za działalność pedagogiczną i studia zagraniczne 13 lipca 1914 roku mianowany kanonikiem honorowym w kapitule kolegiackiej w Kaliszu. Po wybuchu I wojny światowej wyjechał do Ameryki, skąd powrócił w maju 1918 roku. Wówczas został mianowany proboszczem w parafii Garnek koło Radomska, a następnie 19 marca 1919 roku – proboszczem w parafii Kruszyna. Tutaj zachorował na tzw. hiszpankę i zapalenie płuc. Na leczenie wyjechał do Francji. 14 maja 1932 roku został proboszczem w parafii Maluszyn, a **18 czerwca 1934 roku – proboszczem w parafii Parzymiechy.**

W pierwszym dniu II wojny światowej został aresztowany w Parzymiechach przez Niemców. **Zginął śmiercią męczeńską 2 września 1939 roku - został rozstrzelany przy cmentarzu w Jaworznie koło Wielunia**

wraz ze swoimi współpracownikami: wikariuszem – ks. Józefem Daneckim i organistą – Ignacym Sobczakiem.

Po ekshumacji pochowany został na cmentarzu w Parzymiechach.

[Ks. Bonawentura Metler - astronom z Parzymiech](#)